

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОСВІТИ БАТЬКІВ З МЕТОЮ ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ПОЛОЖЕНЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

*Бугакова О.В., к.пед.н., директор,
Харківська гімназія № 116 Харківської міської ради, м. Харків
sch116@kharkivosvita.net.ua*

Просвіта батьків у сучасних умовах розвитку українського суспільства є актуальною проблемою. Так, одним з пріоритетів концепції «Нова українська школа» (2016 р.) є встановлення педагогіки партнерства для налагодження ефективного спілкування, взаємодії та співпраці між учителем, учнем і батьками для чого «Нова школа допомагатиме батькам здобувати спеціальні знання про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей» [1].

У контексті даного дослідження актуальним, насамперед, є розгляд педагогічної просвіти, як традиційної форми взаємодії педагогів, закладів освіти і батьків. Просвіта батьків визнана за необхідну та здійснюється на міжнародному, державному, регіональному та місцевому рівнях суспільства. Зміст просвіти батьків визначається через вивчення потреб дітей, проблеми батьків у їх задоволенні та національних особливостей країни. Аналіз найбільш вживаних тлумачень терміну «просвіта батьків» наведений у додатку А.

Метою педагогічної просвіти або навчання батьків можна вважати формування оптимальної батьківської позиції, яка являє собою реальну психологічну і виховну спрямованість матері і батька, засновану на несвідомій оцінці дитини, що виражається в певних способах і нормах взаємодії з ним, що було вперше розглянуто Я. Коменським у першій в історії книзі для батьків «Материнська школа» та не втратило своєї актуальності і понині.

Просвіта батьків може розрізнятися за певними критеріями:

- за місцем проведення – у сім'ї, на нейтральній території, у навчальному закладі, на вулиці;
- за характером спілкування – безпосередня та опосередкована, усна та письмова, за допомогою технічних засобів зв'язку, із поєднанням видів спілкування;
- за участю членів сімей – вся сім'я, обидва батьки, матері, батьки, мати або батько;
- за кількістю сімей – індивідуальні, групові, масові;
- за тривалістю – разові, короткочасні, постійно діючі, пульсуючі;
- за метою – обслуговуючі, реабілітаційні, профілактичні, супроводжуючі;
- за змістом – формування знань та умінь, формування батьківських компетенцій та рис;
- за впливом на родину – ознайомлюючі, спонукальні, перетворюючі.

Методи, якими навчають батьків у просвітніх програмах, є досить різноманітними та враховують особливості підготовки та освіченості батьків, матеріальну базу та вік дитини. Їх класифікують у такий спосіб:

- за джерелом знань – наочні, словесні та практичні;
- за характером діяльності – репродуктивні, пошукові та проблемні;
- за рівнем самостійності – методи організації навчально-пізнавальної діяльності, стимулювання і мотивації, контролю і самоконтролю навчальної роботи.

У педагогічній літературі підкреслюється необхідність засвоєння батьками наукових знань з питань сімейного виховання шляхом цілеспрямованої педагогічної освіти та розглядав педагогічну підготовленість батьків у тісному зв'язку з їх відношенням до виховання дітей, а також з практичною діяльністю. Це визначення поняття батьківської просвіти будемо вважати базовим у контексті нашого дослідження. Педагогічна просвіта батьків, у свою чергу, сприяє формуванню та підвищенню рівня їхньої педагогічної культури.

Педагогічна культура батьків (в широкому соціально-педагогічному сенсі) являє собою складову частину культури людини, у якій відбивається накопичений людством за всю його історію досвід виховання дітей у сім'ї. Під педагогічною культурою батьків (у вузькому педагогічному сенсі) розуміється такий рівень їх педагогічної спрямованості, який відображає ступінь їх зрілості як вихователів і проявляється в процесі сімейного і суспільного виховання. З одного боку, педагогічна культура відображає рівень засвоєння людиною сформованого в суспільстві соціально-педагогічного досвіду, з іншого – реалізацію цього досвіду в повсякденній діяльності.

Одним з тих, хто звертав увагу на проблему педагогічної просвіти, був видатний педагог В. Сухомлинським. Так, педагог підкреслював, що педагогічна культура батьків передбачає засвоєння досвіду виховання дітей у сім'ї, національних традицій, що вимагає організації педагогічної просвіти батьків і стимулювання педагогічної самоосвіти з метою підвищення ефективності педагогічної діяльності в сім'ї. Він вважав, що «педагогіка повинна стати наукою для всіх – і для вчителів, і для батьків» [1].

Отже, термін «просвіта батьків» розглядається нами як процес і результат засвоєння батьками сукупності настанов, знань, досвіду, необхідних для розв'язання виховних завдань і виконання виховних функцій, що актуалізується у сучасних умовах.

Перелік посилань:

1. Концептуальні засади реформування середньої школи. Київ : МОН. 2016. 40 с.
2. Запорожец О. О. Педагогическое просвещение родителей на страницах периодической прессы (вторая половина XX века). *Science and civilization – 2016* : матер. Междунар. научн-практ. конф. (Sheffield, 30 January–07 February 2016). Sheffield: Science and education ltd, 2016. Vol. 11. Pp. 41–44.